

96/27

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s nemovitým majetkem a s prostředky státního rozpočtu určenými pro vzdělávací zařízení v působnosti Ministerstva vnitra

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1996 pod číslem 96/27. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Ladislav Zeman.

Kontrolou bylo prověřeno hospodaření s nemovitým majetkem a s prostředky státního rozpočtu vyčleněnými na zabezpečení činnosti Policejní akademie ČR a Středních policejních škol MV v letech 1994 a 1995.

Kontrolu provedly v období od října 1996 do února 1997 skupiny kontrolujících z odboru obrany, bezpečnosti a veřejné správy NKÚ a oblastních odborů NKÚ v Brně, Pardubicích, Třebíči a Zlíně.

Kontrolovanými osobami byly Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“), Policejní akademie ČR (dále jen „PA“), Střední policejní školy MV (dále jen „SPŠ“) Brno, Holešov, Jihlava a Pardubice.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podané PA byly vypořádány rozhodnutím vedoucího skupiny kontrolujících.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Ladislav Zeman - předseda, Mgr. Marie Hošková, Ing. Jana Krejčová a Ing. Zdeněk Smělik - členové) na svém zasedání dne 29. 4. 1997

s c h v á l i l usnesením č. 96/27/290
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

MV pro zabezpečení potřeb Policie ČR (dále jen „PČR“) zřídilo jako rozpočtové organizace následující vzdělávací zařízení:

- PA, SPŠ Brno a SPŠ Praha-Hrdlořezy ke dni 1. 1. 1993,
- SPŠ Holešov ke dni 1. 1. 1994,
- SPŠ Jihlava, SPŠ Pardubice a SPŠ Praha-Ruzyně ke dni 1. 7. 1994,
- SPŠ Balková ke dni 1. 7. 1995,
- Jazykový institut ke dni 1. 1. 1996.

Ke dni 31. 12. 1995 činilo ocenění nemovitého majetku užívaného uvedenými organizacemi celkem 2 359 106 tis. Kč. Pouze PA, SPŠ Holešov a SPŠ Balková bylo k užívanému majetku převedeno právo hospodaření.

Pro finanční zabezpečení organizací bylo z rozpočtu kapitoly „Ministerstvo vnitra“ v roce 1994 vyčleněno 468 733 tis. Kč, z toho 87 796 tis. Kč na stavební investice, a v roce 1995 celkem 599 789 tis. Kč, z toho 170 841 tis. Kč na stavební investice.

I. Ministerstvo vnitra porušilo:**1. zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky),****a) v ustanovení § 11 odst. 1, kde je stanoveno:**

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“,

a současně ustanovení § 36 odst. 4 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde je stanoveno:

„Ústřední orgány předloží návrhy na rozpočtová opatření vázaná na souhlas ministerstva financí tomuto ministerstvu nejpozději do 15. prosince rozpočtového roku.“

MV v rozpočtovém roce 1994 nepokrylo přiděleným limitem skutečnou potřebu mzdových prostředků a část platů zaměstnanců za měsíc prosinec ve výši 616 381 tis. Kč uhradilo se souhlasem ministra financí ze dne 23. 12. 1994 z prostředků rozpočtu roku 1995. Takto bylo použito PA celkem 2 223 tis. Kč, SPŠ Praha-Hrdlořezy 1 682 tis. Kč, SPŠ Praha-Ruzyně 250 tis. Kč, SPŠ Brno 1 592 tis. Kč, SPŠ Holešov 1 915 tis. Kč, SPŠ Jihlava 318 tis. Kč a SPŠ Pardubice 448 tis. Kč.

MV překročilo stanovený limit mzdových prostředků rovněž v roce 1995. V dané situaci nepodalo ve smyslu ustanovení § 36 odst. 4 vyhlášky č. 205/1991 Sb. návrh na potřebné rozpočtové opatření, vázané na souhlas Ministerstva financí (dále jen „MF“). K přijetí reálných resortních opatření a odůvodnění případného návrhu na rozpočtové opatření nevypracovalo MV analýzu skutečné potřeby mzdových prostředků v členění na nárokovou a nenárokovou (pohyblivou) část platů s určením možné výše čerpání nenárokových složek platů nebo složek platů definovaných v rozpětí. Úhradu části platů policistů a souvisejících zákonných odvodů za měsíc prosinec řešilo „Souborem opatření“ ze dne 27. 12. 1995, kdy provedlo rozvázání všech ukazatelů a limitů v oblasti neinvestičních výdajů a současně stanovilo jediný závazný ukazatel „neinvestiční výdaje celkem“ za účelem použití zbylých prostředků ostatních seskupení položek rozpočtu na platy zaměstnanců.

Použití veškerých disponibilních neinvestičních prostředků na řešení nedostatku mzdových prostředků v závěru roku 1995 dodatečně akceptoval ministr financí ve svém stanovisku ze dne 5. 1. 1996, v němž současně vyjádřil nesouhlas s použitím prostředků rozpočtu MV na rok 1996 na krytí nedostatku mzdových prostředků v roce 1995.

V rozporu s tímto stanoviskem a ustanovením § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. rozhodl ministr vnitra dne 9. 1. 1996 o použití prostředků z rozpočtu roku 1996 na úhradu platů zaměstnanců MV a souvisejících zákonných odvodů za rok 1995 ve výši 264 875 tis. Kč. Z kontrolovaných organizací takto použily z rozpočtu následujícího roku SPŠ Praha-Hrdlořezy celkem 3 856 tis. Kč, SPŠ Brno 1 207 tis. Kč, SPŠ Holešov 1 851 tis. Kč, SPŠ Jihlava 502 tis. Kč a SPŠ Pardubice 594 tis. Kč;

b) v ustanoveních § 31 odst. 2 písm. b) a e) a odst. 5, kde je mj. stanoveno:

“Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:

b) ... její identifikační číslo; ...,

e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření, ...“

“Zřizovatel je povinen zabezpečit oznámení o zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení, případně zrušení rozpočtové nebo příspěvkové organizace v Ústředním věstníku České republiky, a to s uvedením údajů podle odstavce 2.“

MV při zřízení rozpočtových organizací SPŠ Balková, Brno, Holešov, Jihlava, Pardubice a Praha-Ruzyně vydalo zřizovací listiny, které neobsahovaly identifikační číslo přidělené z veřejného registru Českého statistického úřadu. Ve zřizovacích listinách SPŠ Balková, Brno a Holešov uvedlo pouze resortní organizační číslo z neveřejného registru. Identifikační čísla PA a SPŠ Praha-Hrdlořezy byla na žádost MV dnem 1. 9. 1993 zrušena a vyřazena z registrace. Řádně registrovaná identifikační čísla byla organizacím přidělena postupně až v průběhu roku 1996, tedy v rozmezí šesti měsíců až tří roků po jejich zřízení.

MV ve zřizovacích listinách SPŠ Brno, Jihlava, Pardubice, Praha-Ruzyně a Praha-Hrdlořezy nevymezilo majetek, k němuž by měly mít právo hospodaření, a vymezilo nedostatečně majetek svěřený jim k užívání. Ve zřizovacích listinách je uveden odkaz na přílohy obsahující seznam nemovitého a movitého majetku svěřeného organizacím do užívání a definované jako nedílná součást zřizovacích listin. Tyto přílohy však nebyly nikdy vyhotoveny.

MV do konce roku 1996 nezabezpečilo oznámení o zřízení rozpočtových organizací SPŠ Holešov, Jihlava, Pardubice a Praha-Ruzyně v Ústředním věstníku České republiky;

2. vyhlášku FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem,

a) v ustanovení § 4 odst. 1, kde je mj. stanoveno:

„Právo hospodaření s věcmi, které jsou součástí národního majetku (dále jen ‘národní majetek’), přísluší té organizaci, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění národní majetek slouží, pokud není tou-

to vyhláškou nebo zvláštním předpisem stanoveno jinak. Užívá-li národní majetek k plnění svých úkolů několik organizací, přísluší právo hospodaření té organizaci, která užívá v poměru k ostatním jeho největší část, pokud se nedohodnou, že budou mít k tomuto národnímu majetku právo společného hospodaření. ...“,

když v ustanovení § 65 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (podle ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zůstalo ustanovení i po zrušení hospodářského zákoníku v platnosti), je stanoveno:

„Právo hospodaření s národním majetkem vykonává zásadně organizace, která je pověřena úkoly, k jejichž plnění majetek zcela nebo převážně slouží.“

MV při zřízení SPŠ Jihlava, Pardubice a Praha-Ruzyně nevymezilo ve smyslu ustanovení § 31 odst. 2 písm. e) zákona č. 576/1990 Sb. majetek, k němuž mají tyto organizace právo hospodaření, ale určilo jim postavení „vypůjčitele“ majetku, který však ve zřizovací listině nespecifikovalo. Ve zřizovacích listinách SPŠ Brno a Praha-Hrdlořezy MV pouze uvedlo, že „škola nemá právo hospodaření k nemovitému majetku“, ale nevymezilo rozsah majetku, který mohou užívat, a až do října 1996 jim nestanovilo žádný určitý právní vztah k nemovitému majetku, který k plnění svých úkolů od roku 1993 užívaly.

MV vymezilo SPŠ Pardubice zřizovací listinou k užívání nemovitého majetku, který již užívalo k plnění svých úkolů Okresní ředitelství PČR v Pardubicích.

MV v roce 1995 předalo nemovitého majetku, k němuž dle zřizovací listiny měla právo hospodaření PA a které toto právo zůstalo, do správy a účetnictví Odboru ekonomického zabezpečení MV (dále jen „OEZ MV“), jenž majetek pro svoji činnost neuvžívá;

b) v ustanovení § 6 písm. a), kde je mj. stanoveno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci ...“

MV neprovedlo k termínům zřízení SPŠ zjištění a ocenění veškerého nemovitého majetku, který užívaly. Tím se také podílelo na nepřesném ocenění tohoto majetku při zavedení do evidence a účetnictví organizací. Například:

- převedlo k 1. 1. 1994 SPŠ Holešov právo hospodaření k hmotnému investičnímu majetku v pořizovací ceně 3 082 117 Kč, ačkoliv jej v roce 1993 vyřadilo. Dále jí převedlo právo hospodaření ke stavbě (zpevněná plocha) s oceněním uvedeným částkou 14 036 000 Kč, přestože skutečná pořizovací cena byla jen 14 036 Kč.

- převzalo v červnu 1995 od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy právo hospodaření k budově bývalé školy v přírodě v Balkové s pozemky - zastavěná plocha o výměře 8 582 m², ostatní plocha 58 091 m² a vodní plocha 774 m², tj. o výměře celkem 67 447 m². Pozemky jsou v centrální evidenci MV vedeny ve výměře 97 798 m² bez ocenění;

3. zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), v ustanovení § 10 odst. 1 písm. d), kde je mj. stanoveno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; tuto povinnost vlastníci a jiní oprávnění nemají u změn katastru, vyplývajících z listin, které předkládají příslušné státní orgány přímo k zápisu do katastru, ...“

Nemovitý majetek v areálu PA v Praze 4 převzatý v roce 1995 do evidence a účetnictví MV byl v době kontroly veden v katastru nemovitostí stále ve stavu jako na počátku výstavby v roce 1975. Po celou dobu nebyla v katastru zaznamenána žádná změna, přestože již k 1. 1. 1993 bylo provedeno rozdělení pozemků a zkolaudováno 74 budov a staveb.

Při převodu práva hospodaření k nemovitému majetku na SPŠ Holešov k 1. 1. 1994 byla ohlášena změna katastrálnímu úřadu až za dva roky dne 3. 4. 1996.

K nemovitému majetku MV (budova č. p. 2516 s pozemkem v k. ú. Pardubice) předanému SPŠ Pardubice do užívání k 1. 7. 1994 měla v katastru nemovitostí ještě v listopadu 1995 zapsáno právo hospodaření Krajská správa SNB Hradec Králové, od roku 1993 již neexistující;

4. zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 76 odst. 1, kde je mj. stanoveno:

„Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce ..., pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí.“

MV provádělo výstavbu areálu PA (3. stavbu) dle stavebního povolení z roku 1987, které zahrnovalo celkem 18 objektů a 2 provozní soubory. Část objektů a 1 provozní soubor byly zkolaudovány do konce roku 1995. U 4 objektů a 1 provozního souboru MV kolaudací nezabezpečilo, přestože objekty byly stavebně ukončeny a jsou již od roku 1995 v používání;

5. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

a) v ustanovení § 4 odst. 2, kde je mj. stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účetové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek ...“

MV v roce 1995 uhradilo část výdajů na rekonstrukci objektu „J“ v areálu PA částkou 1 644 075 Kč ze svého zvláštního účtu, z toho 291 000 Kč jako zálohu. Provedlo úhradu výdajů ze zvláštního účtu dle uhrazených faktur, ale v daném rozpočtovém roce je nezaúčtovalo na účet 042 - Pořízení hmotných investic a na účet 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek;

b) v ustanovení § 4 odst. 3, kde je mj. stanoveno:

„Účetnictví se vede za účetní jednotku jako celek.“

MV v roce 1994 o nemovitém majetku neúčtovalo. V roce 1995 zřídilo Odbor hlavní účtárny k vedení účetnictví za „hlavní účetní jednotku“, definovanou nařízením MV č. 88/1994, o organizaci, řízení a provádění ekonomické činnosti. Účtárna tohoto odboru však účetnictví o hmotném investičním majetku nevedla za hlavní účetní jednotku jako za celek.

V důsledku toho a nedůsledného vymezení majetku včetně vztahu k němu:

- o nemovitém majetku, k němuž bylo převedeno právo hospodaření PA, účtuje OEZ MV, který nemá k tomuto majetku řádně vymezený vztah,
- o nemovitém majetku užívaném SPŠ Praha-Hrdlořezy účtuje Odbor hlavní účtárny MV, který však o veškerém majetku užívaném ostatními SPŠ účetnictví nevede,
- o nemovitém majetku užívaném SPŠ Pardubice účtuje územní účetní pracoviště Správy Východočeského kraje PČR,
- o nemovitém majetku užívaném SPŠ Praha-Ruzyně účtuje územní účetní pracoviště Útvaru ekonomického zabezpečení Policejního prezidia ČR.

MV nedoložilo za hlavní účetní jednotku jako celek zaúčtování veškerého majetku, k němuž nebylo převedeno právo hospodaření jiným organizacím;

c) v ustanovení § 7 odst. 1, kde je stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

MV při převodu nemovitého majetku v areálu PA do správy a účetnictví OEZ MV nezabezpečilo zaúčtování veškerých vynaložených pořizovacích nákladů. V roce 1993 byla pořizovací cena staveb a budov v areálu vyčíslena ve výši 1 022 723 000 Kč a do konce roku 1996 bylo prokazatelně vynaloženo dalších 39 060 726 Kč:

- na akci „Vnější sportoviště“ celkem 29 572 108 Kč,
- na rekonstrukci objektu „J“ celkem 7 590 981 Kč,
- na akci „Recirkulace vody v bazénu“ celkem částka 1 730 057 Kč,
- na ostatní stavby celkem 167 580 Kč.

Celková pořizovací cena budov a staveb tak měla činit nejméně 1 061 783 726 Kč. MV však ke dni 31. 12. 1996 vykázalo v účetnictví ocenění budov a staveb v areálu částkou 1 037 609 602 Kč, což je o 24 174 124 Kč méně;

d) v ustanovení § 29 odst. 1, kde je stanoveno:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

MV v roce 1995 neprokázalo za hlavní účetní jednotku jako celek, zda stav majetku zjištěný fyzickou inventurou odpovídá stavu v účetnictví.

II. Policejní akademie ČR a Střední policejní školy MV porušily:

1. zákon č. 576/1990 Sb., v ustanovení § 11 odst. 1, kde je stanoveno:

„Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny.“

SPŠ Jihlava v roce 1995 převedla z rozpočtových prostředků určených na investiční akci „Rekonstrukce objektu Zámeček“ na svůj depozitní účet částku 2 609 000 Kč jako kolaudační pozastávku, přestože kolaudační rozhodnutí bylo vydáno v dubnu 1996 a práce byly provedeny až v roce 1996;

2. vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb.

a) v ustanovení § 11 odst. 1, kde je stanoveno:

„Rozpočtová organizace financuje investice ze svého rozpočtu v rámci zřizovatelem stanoveného závazného ukazatele investičních výdajů.“,

a současně v ustanovení § 30 odst. 2, kde je mj. stanoveno:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky ... Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny ..., a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

PA v letech 1993 a 1994 uhradila pořízení investice - parkoviště v ceně 783 113 Kč z neinvestičních prostředků.

SPŠ Holešov v roce 1994 použila ze systémové dotace určené na rekonstrukci autoopravny částku 28 231 Kč na úhradu projektové dokumentace jiné akce. Pořídila hmotný investiční majetek v pořizovací ceně 316 134 Kč, jehož část ve výši 255 717 Kč uhradila z neinvestičních prostředků. V roce 1995 uhradila z neinvestičních prostředků 82 638 Kč za zpracování projektové dokumentace investic a 3 256 020 Kč za rekonstrukce a modernizace objektů a zařízení. Z nedočerpaných prostředků systémové dotace na půdňi vestavbu použila 299 876 Kč k úhradě vnitřního vybavení místností.

SPŠ Jihlava v roce 1995 pořídila investice, na které neměla zřizovatelem určeny investiční prostředky. La- pač ropných látek s náklady 266 854 Kč a rekonstrukci střechy v hodnotě 3 091 000 Kč uhradila z prostředků určených na provozní výdaje.

SPŠ Pardubice v roce 1995 uhradila rekonstrukci elektroinstalace v ceně 395 437 Kč z neinvestičních prostředků;

b) v ustanovení § 42, kde je stanoveno:

„Vzájemná kompenzace příjmů a výdajů je u rozpočtové organizace přípustná jen jde-li o dodatečnou náhradu dříve vynaložených výdajů v témže rozpočtovém roce, kterou jiný subjekt refunduje rozpočtové organizaci výdaje, které za něho rozpočtová organizace zaplatila.“

PA kompenzovala výdaje ve výši 1 045 450 Kč, které v roce 1992 za ni uhradila cizí organizace za rekonstrukci topného kanálu, dodávkami tepla v následujících letech.

SPŠ Pardubice v roce 1995 ve svém zařízení pro závodní stravování zabezpečovala stravování zaměstnanců jiných organizací a část příjmu za poskytnuté služby ve výši věcných a osobních nákladů kompenzovala s výdaji za potraviny (rozpočtová položka 530 600 - Potraviny). Neoprávněně kompenzovala částku 17 812 Kč;

3. vyhlášku FMF č. 119/1988 Sb.

a) v ustanovení § 6 písm. a), kde je mj. stanoveno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci ...“

PA užívá nemovitý majetek, k němuž má právo hospodaření, ale od roku 1995 o něm neúčtuje. Účtuje o něm O EZ MV, kterému však PA nepřeváděla veškeré pořizovací náklady vynaložené na objekty v areálu. Ocenění majetku je tak nižší nejméně o 24 174 124 Kč. PA rovněž nedoložila soupis a ocenění movitého majetku, který užívá.

SPŠ Holešov při svém zřízení k 1. 1. 1994 neověřila, zda stav předávaného majetku dle zřizovací listiny odpovídá skutečnosti, a do své evidence zavedla i majetek v hodnotě 3 082 117 Kč, který nepřevzala, neboť byl MV již v roce 1993 vyrazen;

b) v ustanovení § 7 odst. 3, kde je stanoveno:

„O přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebi-

telnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

SPŠ Holešov v roce 1995 vyřadila a vyúčtovala dle „Zápisu o vyřazení hmotného investičního majetku“ jako neupotřebitelný skříňový automobil Praga V3S. Jako způsob vyřazení byl určen prodej. Doklad o tom, jak bylo s vozidlem naloženo, nepředložila;

c) v ustanovení § 15 odst. 1, kde je stanoveno:

„Při výkonu práva hospodaření s pohledávkami státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku.“,

když v ustanovení § 73 odst. 1 hospodářského zákoníku (podle ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb. zůstalo ustanovení i po zrušení hospodářského zákoníku v platnosti) je stanoveno:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

PA nevybíhala včas pohledávky:

- od roku 1993 dlužilo 5 osob celkem 44 883 Kč, z toho byl až v roce 1996 zaplacen pouze dluh ve výši 5 186 Kč,
- nevybíhala náhradu škody z roku 1993 ve výši 5 719 Kč,
- dva dluhy z roku 1994 ve výši celkem 3 290 Kč a dluh z roku 1995 ve výši 4 500 Kč byly až v roce 1996 bezvýsledně upomínány.

SPŠ Brno nevybíhala dlužné nájemné za užívání nebytových prostor v roce 1994 ve výši 8 640 Kč. V září 1995 nájemce pouze upozornila na neplnění smluvních podmínek;

4. zákon č. 563/1991 Sb.

a) v ustanoveních § 3 odst. 1 a 2, kde je stanoveno:

„Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí (dále jen ‘účetní období’); není-li možno tuto zásadu dodržet, mohou účtovat i v účetním období, v němž zjistily uvedené skutečnosti.“

„Účetním obdobím je kalendářní rok.“

SPŠ Brno v roce 1994 zaúčtovala částkou 37 380 Kč pořízení hmotného investičního majetku, přestože dle dodacího listu bylo skutečné plnění až v následujícím roce dne 27. 1. 1995;

b) v ustanovení § 4 odst. 2, kde je mj. stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspo-

řádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek, ... které stanoví federální ministerstvo financí a vyhláší je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

Všechny kontrolované organizace v letech 1994 a 1995 neúčtovaly o zálohách poskytnutých na pořízení hmotného investičního majetku na účtu 052 - Poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek, ale účtovaly o nich na účtu 042 - Pořízení hmotných investic, nebo na účtu 400 - Náklady rozpočtových organizací.

Takto zaúčtovaly například:

- PA v roce 1994 částku 1 600 000 Kč, v roce 1995 částku 539 616 Kč,
- SPŠ Brno v roce 1994 částku 1 594 000 Kč, v roce 1995 částku 3 500 000 Kč,
- SPŠ Holešov v roce 1994 částku 3 110 000 Kč, v roce 1995 částku 3 500 000 Kč,
- SPŠ Jihlava v roce 1995 částku 2 609 750 Kč,
- SPŠ Pardubice v roce 1995 částku 346 424 Kč.

SPŠ Pardubice v roce 1995 účtovala o zálohách poskytnutých dodavatelům z provozních prostředků v celkové částce 297 131 Kč nesprávně na nákladových účtech účtové třídy 4 - Náklady rozpočtových organizací, místo na účtu 314 - Poskytnuté provozní zálohy.

SPŠ Brno, Jihlava a Pardubice v letech 1994 a 1995 nesledovaly užívaný nemovitý majetek, k němuž jim nebylo převedeno právo hospodaření, na podrozvahových účtech, jak ukládá ustanovení části „Účtová třída 9“ čl. IX odst. 1 přílohy č. 2 k Opatření FMF č. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ve znění pozdějších úprav, kde je mj. uvedeno:

„Na podrozvahových účtech v účtových skupinách 97 až 99 se sledují důležité skutečnosti, o kterých se neúčtuje v soustavě podvojného účetnictví a jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky, především o využívání cizího majetku, ke kterému nemá účetní jednotka vlastnické právo, popř. právo hospodaření ...“;

c) v ustanovení § 6 odst. 3, kde je stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29.“,

když v ustanoveních § 29 odst. 1 a 3 a dále v ustanovení § 30 odst. 1 je mj. stanoveno:

„Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„Umožňuje-li to povaha hmotného majetku kromě zásob a peněžních prostředků v hotovosti, mohou účetní jednotky provést inventarizaci v delší lhůtě, která však nesmí překročit dva roky. U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně.“

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy ...; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech ...“

PA v letech 1993 a 1994 neprovedla fyzickou inventuru pozemků. O pozemcích neúčtovala. V evidenci pozemků nebyl zaznamenán aktuální stav, například jejich zastavění budovami a stavbami.

SPŠ Brno v roce 1994 neprovedla ani jednu inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti. V roce 1995 ji provedla pouze třikrát;

d) v ustanovení § 7 odst. 1, kde je stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

PA neúčtovala o závazku vzniklém v roce 1992 poskytnutím finanční částky 1 045 450 Kč cizí organizaci na úhradu investice a převzatém smlouvou při vzniku PA. Částka byla postupně umořována dodávkami tepla.

SPŠ Brno v roce 1995 nezúčtovala rozdíl mezi zaplacenou zálohou v částce 402 344 Kč na dodávku výpočetní techniky a účtovanou částkou za skutečné plnění ve výši pouze 398 678 Kč. Nezajistila vypořádání rozdílu v částce 3 666 Kč.

SPŠ Holešov v roce 1994 neúčtovala o nemovitém majetku, k němuž měla právo hospodaření (v evidenci vykazovaném hodnotou 573 355 600 Kč). V roce 1995 účtovala o nemovitém majetku částkou o 14 115 871 Kč vyšší, než byla skutečnost. Rozdíl byl způsoben zejména zaúčtováním částky 14 036 000 Kč místo skutečné pořizovací ceny stavby 14 036 Kč. Do 31. 12. 1995 nezvýšila ocenění objektu B 5 o výdaje v částce 3 995 213 Kč na jeho rekonstrukci, předanou do užívání k 17. 10. 1995.

SPŠ Jihlava nezaúčtovala v roce 1995 výdaje na projektové práce akce „Rekonstrukce objektu Zámeček“ v částce 98 000 Kč do pořizovací ceny této stavby, ale do nákladů organizace;

e) v ustanovení § 11 odst. 1 písm. b), kde je stanoveno:

„Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti: ...“

b) popis obsahu účetního případu ...“

SPŠ Holešov v roce 1994 nedoložila k fakturám za rekonstrukci autoopravny v celkové částce 3 050 000 Kč soupis provedených prací a dodávek;

f) v ustanovení § 18 odst. 2, kde je stanoveno:

„Rozvaha a zůstatky účtů, které obsahuje rozvaha (rozvahové účty), jimiž se následující účetní období zahajuje, musí navazovat na rozvahu a zůstatky rozvahových účtů, jimiž se předcházející účetní období uzavřelo; ...“

SPŠ Brno zahájila účetní období roku 1995 rozvahou, v níž počáteční stavy u pěti položek aktiv a deseti položek pasiv nenavazovaly na konečné zůstatky příslušných účtů v rozvaze účetního období roku 1994;

g) v ustanovení § 19 odst. 1, kde je stanoveno:

„... účetní jednotky, které jsou právníckými osobami, sestavují rozvahu také ke dni svého vzniku ...“

SPŠ Holešov ke dni svého vzniku, tj. k 1. 1. 1994, nesestavila zahajovací rozvahu;

h) v ustanovení § 25 odst. 1, kde je stanoveno:

„Jednotlivé složky majetku a závazků v účetnictví a v účetní závěrce oceňují účetní jednotky těmito závaznými způsoby:

a) hmotný majetek kromě zásob s výjimkou majetku vytvořeného vlastní činností se oceňuje pořizovacími cenami nebo reprodukčními pořizovacími cenami, ...“

SPŠ Jihlava v roce 1994 pořídila notebook s pořizovací cenou 54 314,50 Kč. V účetnictví jej však ocenila částkou 66 712 Kč;

SPŠ Pardubice stanovila odlišné ceny hmotného investičního majetku při zavedení do účetnictví, než jaké byly zjištěny v dokladech o jeho nabytí. Například:

- v materiálové třídě 06 - spojovací technika u namátkově kontrolovaných 17 položek byla zaúčtována pořizovací cena nižší celkem o 48 130 Kč,
- v materiálové třídě 21 - výpočetní technika u namátkově kontrolovaných 16 položek byla zaúčtována pořizovací cena vyšší celkem o 63 764 Kč;

5. zákon č. 50/1976 Sb. v ustanoveních § 54 a § 76 odst. 1, kde je stanoveno:

„Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu.“

„Dokončenou stavbu, popřípadě její část schopnou samostatného užívání nebo tu část stavby, na které byla provedena změna nebo udržovací práce ..., pokud tyto stavby vyžadovaly stavební povolení, lze užívat jen na základě kolaudačního rozhodnutí.“

PA v roce 1994 provedla rekonstrukci parkoviště pro motorová vozidla. Stavbu realizovala bez schválené projektové dokumentace, bez stavebního povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu a užívá ji bez kolaudačního rozhodnutí.

SPŠ Holešov v roce 1995 provedla rekonstrukce a stavební práce na budovách školy bez stavebního povolení nebo bez ohlášení stavebnímu úřadu.

SPŠ Jihlava od července do září 1995 prováděla rekonstrukci budovy bez stavebního povolení. Toto bylo vydáno až dne 29. 9. 1995.

SPŠ Pardubice dne 15. 11. 1995 zahájila akci „Rekonstrukce odlučovače tuků“ bez stavebního povolení. Dle zápisu o odevzdání a převzetí díla byla stavba dokončena a vzata do užívání v lednu 1996. Stavební povolení bylo vydáno až dne 31. 1. 1996 a kolaudační rozhodnutí dne 16. 9. 1996;

6. zákon č. 344/1992 Sb. v ustanovení § 10 odst. 1 písm. d), kde je stanoveno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; ...“

PA neohlásila katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí. Například:

- změnu práva hospodaření k veškerému užívanému nemovitému majetku v roce 1993,
- ukončení stavby objektu „D“ (bazén a související objekty) v roce 1993,
- vybudování parkoviště před areálem v roce 1994.

SPŠ Holešov ohlásila katastrálnímu úřadu změnu práva hospodaření k nemovitému majetku, ke které došlo v roce 1994, až v dubnu 1996;

7. zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, v ustanoveních § 2 a § 3 odst. 2, kde je mj. stanoveno:

„S prostory uvedenými v § 1 (dále jen ‘nebytové prostory’) nakládají jejich vlastníci, popřípadě ti, kteří vykonávají právo hospodaření (dále jen ‘pronajímatel’).“

„Místnosti určené k provozování obchodu a služeb lze pronajímat jen po předchozím souhlasu národního výboru.“

SPŠ Brno v letech 1993 až 1995 pronajímala v užívaném areálu nebytové prostory, aniž k nim měla právo hospodaření. Místnosti určené k provozování obchodu a služeb pronajímala bez souhlasu příslušného orgánu místní správy;

8. zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek,

a) v ustanovení § 3 odst. 1, kde je stanoveno:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhláší zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku. Při obchodní veřejné soutěži postupuje zadavatel podle obchodního zákoníku, pokud tento zákon nestanoví jinak.“

když v ustanovení § 2 písm. a) téhož zákona je mj. uvedeno:

„Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) veřejnou zakázkou ... montáž, údržba, oprava nebo úprava věcí movitých či nemovitých ..., jestliže je zadávána

1. ministerstvem ... a jimi zřízenými rozpočtovými a příspěvkovými organizacemi ... a

výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty z příslušné smlouvy přesahuje 500 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu nebo o soubor strojů a zařízení tvořících samostatný funkční celek, ...“

SPŠ Brno v květnu 1995 zadala veřejnou zakázku „Teplovodní kanál“ s předpokládanou cenou 750 tis. Kč výzvou jednomu zájemci o veřejnou zakázku k podání nabídky, přestože případ nesplňoval žádnou z podmínek uvedených v ustanovení § 50 zákona č. 199/1994 Sb. V témže měsíci uzavřela stejným způsobem smlouvu s jinou firmou na část prací na stejné stavbě s předpokládanou cenou 500 tis. Kč. Nevyhlásila veřejnou obchodní soutěž, přestože celková předpokládaná cena kompletní zakázky byla 1 250 tis. Kč.

SPŠ Holešov v roce 1995 zadala veřejnou zakázku na stavební a vodoinstalační práce s původní cenou do 500 tis. Kč, dodatečně zvýšenou na 1 270 tis. Kč, a veřejnou zakázku na rekonstrukci topení, osvětlení, elektroinstalace a telefonní sítě s původní cenou do 500 tis. Kč, dodatečně zvýšenou na 963 tis. Kč, a to výzvami jednomu zájemci k podání nabídky, přestože případy nesplňovaly žádnou z podmínek uvedených v ustanovení § 50 zákona č. 199/1994 Sb.;

b) v ustanovení § 40 odst. 3, kde je mj. stanoveno:

„Zadavatel nesmí uzavřít smlouvu před uplynutím lhůty stanovené pro podání námitek proti rozhodnutí zadavatele o výběru nejvýhodnější nabídky.“

SPŠ Holešov dne 16. 5. 1995 rozhodla o výběru nejvýhodnější nabídky v obchodní veřejné soutěži o provedení „Rekonstrukce objektu B 5 - půdní vestavba“ a smlouvu o dílo uzavřela s vybraným uchazečem dne 31. 5. 1995. Oznámení o výběru nejvýhodnější nabídky se sedmidenní lhůtou možností podání námitek však bylo uchazečům sdělováno až do 13. 6. 1995;

c) v ustanovení § 49 odst. 2 písm. b), kde je stanoveno:

„Zadavatel zasílá výzvu k podání nabídek v případech

b) podle odstavce 1 písm. d) nejméně pěti zájemcům o veřejnou zakázku, ...“,

když v odstavci 1 písm. d) tohoto paragrafu je uvedeno:

d) veřejné zakázky, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty je nižší než 5 000 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu nebo o soubor strojů a zařízení tvořících samostatný funkční celek, a 1 000 000 Kč v ostatních případech, ...“

SPŠ Pardubice v roce 1995 při zadání veřejné zakázky „Systém kontroly řízení a měření energií“ podle uvedených ustanovení, s předpokládanou cenou 800 tis. Kč, zaslala výzvu k podání nabídky pouze čtyřem zájemcům;

9. zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, v ustanoveních § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2, kde je mj. stanoveno:

„Věcné usměrňování cen spočívá ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednávání cen. Tyto podmínky jsou ...

c) závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci.“

„Tento způsob regulace cen platí pro všechny prodávající a kupující určeného druhu zboží.“

a současně nedodržel závazný postup daný ustanoveními položky 11. B a bod 12 v části II výměru MF č. 01/94, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami a kde je mj. stanoveno:

„Pro účely regulace cen platí: ...

ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb vydaného FMH, MP ČR a MVS SR ze dne 24. 7. 1991 (dále jen 'ZŘS'), který je pro účely regulace cen podle tohoto písmene závazný (Cenový věstník částka 40-42/1991) ...“

„Nedodržení postupu podle této položky se považuje za neoprávněné použití rozpočtových prostředků podle § 30 zákona ČNR č. 576/1990 Sb. ...“

SPŠ Brno v roce 1994 realizovala investiční akci „Rekonstrukce osvětlení tělocvičny“ s celkovou cenou díla 248 926 Kč zadáním z volné ruky. Přestože tato investice nesplňovala podmínky pro zadání z volné ruky dle čl. 6 odst. 2 ZŘS, byla její cena stanovena bez provedení veřejné nebo užší soutěže ve smyslu zásad tohoto řádu.

SPŠ Holešov v roce 1994 zadala investiční akci „Rekonstrukce objektu 10 - autoopravna“ formou užší soutěže, přestože nebyl žádný důvod opravňující tento způsob zadání. Cena díla ve výši 12 000 000 Kč nebyla sjednána v podmínkách veřejné soutěže. Škola v témže roce realizovala investiční akci „Rekonstrukce objektu 34 na čtyři bytové jednotky“ zadáním z volné ruky. Investice nesplňovala podmínky pro zadání z volné ruky dle čl. 6 odst. 2 ZŘS a její cena 700 000 Kč byla stanovena bez provedení veřejné nebo užší soutěže;

10. Zadávací řád staveb v ustanovení čl. 10 odst. 3, kde je stanoveno:

„Ceny uvedené v nabídkách nesmí být od okamžiku otevření první nabídky měněny a jsou závazné pro uzavření smlouvy.“

PA uzavřela v roce 1994 smlouvu o dílo na dostavbu akce „Vnější sportoviště“ s cenou 20 851 344 Kč, tj. o 2 489 700 Kč vyšší, než byla cena vítězné nabídky z veřejné soutěže. Cena byla dodatečně zvýšena na základě požadavku vítězné firmy vzhledem k povaze staveniště (dodatečný geologický průzkum podloží), přestože v čl. IV bod 6 vyhlášených soutěžních podmínek bylo uchazečům mj. uloženo: „... před odevzdáním nabídky se seznámit na svůj náklad a riziko s polohou a

povahou staveniště a dalších okolností, které mohou ovlivnit jeho nabídku ...“. Soutěžící rovněž jako podklad měli k dispozici původní projekt, ze kterého byl stav podloží zřejmý;

11. Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku (vydané MF pod čj. 113/1 679/1994 a uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/1994) v ustanovení čl. 2 odst. 4, kde je stanoveno:

„Při pořizování investičního majetku s účastí investičních výdajů státního rozpočtu mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla (podle § 546 zák. č. 513/91 Sb., Obchodní zákoník) a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky (na podkladě zjišťovacích protokolů ap.), vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/92 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“

SPŠ Brno v roce 1994 poskytla zhotoviteli investiční akce „Rekonstrukce osvětlení tělocvičny“ se smluvní cenou díla 248 926 Kč zálohu 150 000 Kč, tj. 66 % z celkového objemu investičních výdajů.

SPŠ Holešov v roce 1994 poskytla zhotoviteli stavebních prací akce „Dobrotice, kynologie“ zálohu ve výši 3 700 000 Kč, tj. 90 % z celkových výdajů 4 100 000 Kč. Na rekonstrukci objektu skladu na čtyři bytové jednotky poskytla zálohu ve výši 600 000 Kč, tj. 86 % z celkových výdajů 699 195 Kč. Obdobně v roce 1995 na rekonstrukce komunikací a chodníků v areálu školy poskytla zálohu ve výši 3 500 000 Kč, tj. 98 % z celkového objemu výdajů 3 555 000 Kč.

SPŠ Pardubice v roce 1995 poskytla zhotoviteli investiční akce „Přestavba kinosálu na učebny“ zálohu výši 227 793 Kč, tj. 57 % ze smluvní ceny díla 401 561 Kč. V témže roce poskytla zhotoviteli investiční akce „Rekonstrukce elektroinstalace - blok C“ v dohodnuté ceně 395 437 Kč zálohu ve výši 118 632 Kč, tj. 30 % z celkové hodnoty díla.

Shrnutí:

Porušení předpisů bylo zjištěno:

- při zřízení rozpočtových organizací, když zřizovacími listinami nebyl jednoznačně vymezen rozsah majetku pro zabezpečení jejich činnosti a vztah k němu,
- při vedení účetnictví za účetní jednotku jako celek, zejména při účtování o majetku,
- při inventarizacích majetku,
- při úhradě investic neinvestičními prostředky,
- při použití rozpočtových prostředků na platy zaměstnanců,
- při zadávání veřejných zakázek,

- při plnění ohlašovací povinnosti vůči orgánům vykonávajícím vymezené činnosti dle obecně platných právních předpisů (Ústřední věstník ČR, Český statistický úřad, katastrální úřad, stavební úřad apod.).

Rozsah nedostatků zjištěných v hospodaření s prostředky státního rozpočtu a majetkem státu prokazuje mimo konkrétních porušení obecně platných právních předpisů i systémové nedostatky v kontrolovaných činnostech MV:

- účetnictví a evidence majetku v letech 1994 a 1995 byly poznamenány přechodem od uplatňování zvláštních postupů účtování v bezpečnostním úseku k vedení podvojného účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který nebyl k 1. 1. 1995 důsledně zabezpečen;
- nebylo dokončeno zjištění, sepsání a průkazné ocenění zejména nemovitého majetku včetně účelného převodu práva hospodaření k němu;

- vzdělávacím zařízením, jako rozpočtovým organizacím v působnosti MV, nebyly vytvořeny podmínky odpovídající jejich samostatnosti v hospodaření, zejména s užívaným majetkem státu;
- negativně se projevil postup uplatňovaný MV při vícezdrojovém financování investic, zejména u PA (OEZ MV ze zvláštního účtu i přidělené části rozpočtu MV, souběžně s výdaji na investice z rozpočtu PA) a při financování technického zhodnocení nemovitého majetku užívaného SPŠ, k němuž jim nebylo převedeno právo hospodaření a o němž neúčtují.

Kontrolou zjištěné skutečnosti dokumentují přetrvávající nedostatky v hospodaření s majetkem a s prostředky státního rozpočtu zjištěné NKÚ i v jiných úsecích MV již kontrolami provedenými v letech 1994 až 1996.